Reasonable approach to teaching russian language in medical universities

Inoyat IGAMOVA¹

Samarkand State Medical Institute

ARTICLE INFO

Article history:

Received March 2021
Received in revised form
20 March 2021
Accepted 15 April 2021
Available online
20 May 2021

ABSTRACT

The article discusses the formation of a competency-based approach in the exchange of views of students studying in medical universities.

2181-1415/© 2021 in Science LLC.

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Keywords:

oral speech skills,
practical language,
spiritual and moral
education,
education and professional,
socio-political,
socio-cultural,
formal business,
daily life.

Tibbiyot oliygohlarda rus tilini o'qitish uchun oqilona yondashuv

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

og'zaki nutq ko'nikmalari,
amaliy til,
ma'naviy axloqiy tarbiya,
ta'lim va kasbiy,
ijtimoiy-siyosiy,
ijtimoiy-madaniy,
rasmiy biznes,
kundalik hayot

Maqolada tibbiyot oliygohlarda ta'lim olayotgan talabalarining o'zaro fikr almashinuvida kompetentlik yondashuvini shakllantirish masalalari ko'rib chiqilgan..

¹ Senior lecturer, Samarkand State Medical Institute. Samarkand, Tashkent.

Рациональный подход к преподаванию русского языка в медицинских Высших образовательных учреждениях

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

навыки устной речи,
практический язык,
духовно-нравственное
воспитание,
образование и
профессиональное,
социально-политическое,
социокультурное,
формальный бизнес,
повседневная жизнь

В статье рассматривается формирование компетентностного подхода при обмене мнениями студентов, обучающихся в медицинских вузах.

Hozirgi bosqichda jamiyat taraqqiyotining yangi shartlari oliy ta'lim tizimida malakali mutaxassislarni tayyorlashning sifat jihatidan yangi darajasini shakllantirish, ularni rivojlantirish va o'z fikrlash uslubiga ega bo'lgan ijodiy shaxs sifatida shakllantirish uchun yangi vazifalarni qo'yimoqda. ular oldida turgan vazifalarni mustaqil ravishda va ijodiy hal qilish. Oliy ta'limning maqsadli rivojlanishi va tizimli islohoti til ta'limi, rus tilidan aloqa vositasi sifatida foydalanishga qodir bo'lgan shaxsning kommunikativ kompetentsiyasini rivojlantirishning alohida rolini talab qiladi.

Yevropa Kengashi tomonidan ilgari surilgan muhim va zarur asosiy xalqaro talablardan biri bu bir necha tillarni majburiy bilishdir. Til orqali siz insonni umumbashariy global qadriyatlarga bog'lashingiz, jahon kosmosidagi boshqa madaniyat vakillari bilan muloqot qilish va o'zaro munosabatlarni shakllantirishingiz mumkin.

Ushbu muammoni hal qilish ko'p millatli mamlakatimizda dolzarb bo'lib qolmoqda. Bu zamonaviy rus tilini o'qitish metodikasining rus tilini amaliy o'zlashtirishga yo'naltirilganligi bilan bog'liq bo'lib, bu o'quvchilar tomonidan til birliklarini ongli ravishda o'zlashtirishdan tabiiy nutq aloqasi holatlariga yaqinlashadigan nutq sharoitida foydalanishga o'tishni nazarda tutadi. jamiyatda. Amaliy tilni bilish odamning nutq faoliyatining barcha turlarini egallashi tushuniladi: tinglash, gapirish, o'qish, yozish – muloqotning eng muhim sohalarida [1]. Boshqacha qilib aytganda, kommunikativ texnika og'zaki nutq ko'nikmalarini shakllantirish yoki muloqot qilish mashg'ulotning eng muhim maqsadi sifatida ilgari surilishi bilan tavsiflanadi.

Qobiliyat – bu tilni o'qitish jarayonida shakllanadigan va uni o'zlashtirishga hissa qo'shadigan bilim va ko'nikmalarining umumiyliги deb tushuniladi.

Keling, rus tilini o'rganish bilan bevosita bog'liq bo'lgan vakolat turlarini ko'rib chiqaylik. Til kompetentsiyasi – bu til tizimi materiallarini amaliy o'zlashtirish. Til kompetentsiyasi rus tili fanining asoslarini bilishni, o'quv kursining kontseptual bazasini o'zlashtirishni va lingvistik materiallar bilan ishlashda o'quv va lingvistik ko'nikmalarni shakllantirishni o'z ichiga oladi [2]. Kommunikativ kompetentsiya – bu begona odamlarni tushunish va o'zlarining nutq xatti-harakatlari dasturlarini yaratish uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va ko'nikmalar, aloqa maqsadlari, sohalar, vaziyatlariga mos keladi. Unda nutq lingvistikasining asosiy tushunchalari, matnni tahlil qilish qobiliyati va mahorati – adresat va nutq uslubini hisobga olgan holda turli sohalar va vaziyat vaziyatlariga nisbatan og'zaki nutq qobiliyatlari haqidagi bilimlar mavjud.

Lingvistik va kommunikativ kompetensiyalarni shakllantirish rus tilini o'qitishning bir xil muhim vazifalaridir. Kadrlar tayyorlash sifatiga talablar tobora ortib borayotganligi sababli, ushbu malakalar muhim malakaviy xususiyatlarga aylanib bormoqda. Ushbu vakolatlar ro'yxatida etakchilik kommunikativdir, chunki bu, avvalo, tilni bilish darajasini belgilovchi asosiy vakolatdir.

“Kommunikativ kompetensiya” tushunchasi quyidagi ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi:

- 1) lingvistik nazariyadagi xabardorlik, uni til vositalaridan nutqda foydalanishni tartibga soluvchi qoidalar va umumiy ko'rsatmalar tizimi sifatida anglash;
- 2) nutq nazariyasini bilish, nutq faoliyatining asosiy turlarini o'zlashtirish;
- 3) asosiy tilni (identifikatsiya qilish, tasniflash va h.k.) va nutq (tanlash, yangilash va h.k.) ko'nikmalariga ega bo'lish;
- 4) nutqiy vaziyatni tahlil qilish va unga muvofiq nutq xulq-atvorining dasturini (og'zaki va og'zaki bo'lmagan) tanlash qobiliyati.

Shunday qilib, bizning mamlakatimizda rus tilini ikki tilli muhitda o'qitish maqsadi kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish bilan bog'liq – bu lingvodidaktika va madaniyatning asosiy tarkibiy qismlaridan biri [3]. Bu quyidagilarga qaratilgan rus tilidagi ta'lim mazmunini belgilaydi:

- muammolarni hal qilishning til muammolarini (kompetentsiyasini) belgilash va echish qobiliyatini shakllantirish – o'zini o'zi boshqarish;
- lingvistik bilimlarni o'zlashtirish (axborot kompetentsiyasi);
- og'zaki va yozma nutqda til faktlaridan foydalanish.

Nazariya va amaliyotda lingvistik printsiplarni o'qitishning etakchi printsiplari sifatida endi kommunikativ printsiplarga yo'l ochmoqda. Universitetlarda talabalarni o'qitishning maqsadi ularning kommunikativ kompetentsiyasini shakllantirish, ya'ni nutq xatti-harakatlari dasturlarini insonning aloqa muhitida navigatsiya qilish qobiliyatiga qarab amalga oshirish, bu simulyatsiya qiladigan professional muloqot printsiplarga asoslanadi. professional munosabatlar shartlari. Muammolarni hal qilishda kompetentsiyani shakllantirishga yo'naltirilgan mashg'ulotlar, nazariyani til hodisalarini nutqda amaliy ishlatilishidan ajratishning oldini oladi, shuning uchun bu lingvistik nazariyani tushunishni talab qiladi [4].

a. Rus tilining ma'nosi quyidagi omillarga bog'liq:

- institut kutubxonasida rus tilidagi maxsus adabiyotlarning mavjudligi;
- talabalarining televidenie, radioeshittirish, davriy nashrlar, Internetdan rus tilida ma'lumot olish istagi;
- rus tilining ahamiyati bizning o'quvchilarimizning kelajakdagi mutaxassislari faoliyati bilan bog'liq;
- yoshlarning ma'naviy-axloqiy fazilatlarini shakllantirish, uning dunyoqarashini shakllantirish uchun rus tilining ta'lim imkoniyatlari.

Shunday qilib, talabalar milliy auditoriyasida rus tili quyidagi funktsiyalarni bajaradi:

- Zamonaviy bilimlarni olish;
- Millatlararo muloqotning har qanday sohadagi vazifasi: ta'lim va kasbiy, ijtimoiy-siyosiy, ijtimoiy-madaniy, rasmiy biznes, kundalik hayot;
- Internetdan foydalanish funktsiyasi;
- Zamonaviy ma'lumotlarning barcha turlari;
- Talabalarining dunyoqarashi, madaniyati, estetik didi, ma'naviy-axloqiy rivojlanishi shakllanishi bilan bog'liq bo'lgan tarbiyaviy funktsiya.

Dunyo madaniyati va tsivilizatsiyasi bilan yaqin birlikda millatlararo muloqot tili sifatida rus tilining zamonaviy faoliyati. Ta'lim jarayonini rus tili orqali talabalar dunyo madaniyatiga qo'shiladigan qilib tashkil etish muhimdir. Sinf xonasida o'quvchilarni o'zlarining ona madaniyati va dunyo o'rtasidagi dialog asosida ma'naviy takomillashtirishga hissa qo'shadigan madaniyat modelini yaratish muhimdir. Bunday modelning tarkibiy qismlari quyidagilar bo'lishi mumkin: ob'ektiv taqdim etilgan haqiqiy haqiqat (fotosuratlar, rasmlar, rasmlar); og'zaki ravishda mavzu (teleeshittirishlar, spektakllar, filmlar); fantastika; ta'lim mazmuniga ega bo'lgan o'quv-ommabop matnlar, shuningdek frazeologik birliklar, taxta plitalari, taniqli odamlarning so'zlari. Shaxsning madaniyat bilan tanishishi nafaqat tilni o'rganayotganda, balki biz o'qigan, eshitgan, ko'rgan narsalar ta'siri ostida, o'quvchilar cho'mgan nutq muhiti ta'sirida ham sodir bo'ladi.

Rivojlanayotgan nutq muhitini yaratadigan vositalardan biri bu matn. Matnning vazifasi kommunikativ, mazmunli va ijodiydir. Matnlarda grammatikaga, estetik ahamiyatga va tarbiyaviy yo'nalishga oid materiallar bo'lishi kerak. Rus tili sinfidagi vazifalar tizimi tayyor o'quv mahsulotini yaratishni o'z ichiga oladi: asosli esse yozish, aloqa maqsadi va vazifalariga yo'naltirilgan ijodiy i

Tayyorgarlik bosqichi sifatida talabalar murakkab matn tahlili, lingvistik tahlil, qiyosiy tahlil bilan shug'ullanadilar. Mavzuni, g'oyani, uslubni, nutq turini belgilash maqsad emas, balki faqat ma'lum bir maqsadga erishish vositasiga aylanadi.

Talabalarning nutq madaniyatini oshirish, shuningdek, bayonotlarni yaratishni ta'minlaydigan ma'lum ko'nikma va qobiliyatlarni shakllantirmasdan mumkin emas:

- nutqiy vaziyatni tushunish va yaxshi tasavvur qilish qobiliyati – aloqa maqsadi, bayonot mavzusi va asosiy g'oyasi, nutqning manzili, aloqa joyi, bayonning hajmi, kelajakdagi nutq asari g'oyasini shakllantirish;

- kontseptsiyaga muvofiq, turli xil manbalardan foydalangan holda material to'plash, uni tizimlashtirish, kontseptsiyaga yo'naltirilgan kelajakdagi bayonot uchun reja tuzish qobiliyati;

- niyatiga muvofiq, nutqning turli uslublari va turlaridan, turli xil til vositalaridan foydalanish, ularni nutqiy vaziyatning barcha tarkibiy qismlarini hisobga olgan holda tanlash qobiliyati;

- og'zaki nutq paytida tinglovchining reaksiyasini ko'rish qobiliyati, aytilgan narsalarni niyat bilan o'zaro bog'lash va nutqingizni to'g'rilash.

Tilni o'qitishning yakuniy roli uning har bir inson va butun jamiyat hayotida, dunyoning eng muhim aloqa vositasi va bilim vositasi bo'lishida tutgan o'rni bilan bog'liq. Talabalar rus tiliga ham bilim, zamonaviy ma'lumot olish vositasi sifatida, ham qo'shma ilmiy tadbirlarni amalga oshirishda bemorlar va mutaxassislar bilan kasbiy aloqalarini yaxshilash vositasi sifatida muhtojdirlar. O'zbek auditoriyasida rus tili nafaqat malakali mutaxassislarni tayyorlashda, balki ularning ma'naviy-axloqiy rivojlanishini tarbiyalashda ham muhim rol o'ynaydi. Rus tilini o'qitish kommunikativ kompetensiyani shakllantirishni faollashtiradi, kasbiy va ishbilarmonlik madaniyati aloqalariga qodir, o'z-o'zini rivojlantirish va o'zini o'zi tarbiyalashga intiladigan, ijodiy fikrlashga qodir bo'lgan tilshunos shaxsni tarbiyalaydi.

ADABIYOTLAR

1. Bystrova E.A. Rus tilini o'qitishning kommunikativ usullari. Rus tili va adabiyoti – 2000. № 1 – B. 21–22.
2. Pavlenko V.K. Kommunikativ kompetensiya ta'limning asosiy natijasi sifatida. Qozoq maktabida rus tili va adabiyoti. – 2007. – № 8.
3. Murina L.A. Kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish muammosi. Rus tili va adabiyoti. – 2001. – № 1 – B. 10–14.
4. Passov E.I. Chet tilida gapirishni o'rgatishning kommunikativ usuli. – M.: Ma'rifatparvarlik, 1991. – B. 223.
5. Amanova N. (2019). Genre and stylistic features of the structure and dynamics of the development of modern Uzbek pop music. Eurasian music science journal, 1(1) – PP. 121–137.